Список використаних джерел:

1. Антрушина Г.Б. Лексикология английского языка: учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по пед. спец. / Г.Б. Антрушина, О.В. Афанасьева, Н.Н. Морозова. – 3-е изд., стер. – М.: Дрофа, 2001. – 387 с. (Высшее образование)
2. Арнольд И.В. Интерпретация художественного текста: типы выдвижения и проблемы экспрессивности / И.В. Арнольд // Экспрессивные средства английского языка. – Ленинград, 1975. – С. 11-20.
3. Арутюнова Н.Д. Аксиология в механизмах жизни и языка / Н.Д. Арутюнова // Проблемы структурной лингвистики, 1982. – М.: Наука, 1985. – С. 6.
4. Психология эмоций. Тексты. / Под ред. В.К. Вилюнаса, Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 288 с.
5. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка / В.И. Шаховский. – М.: ЛКИ, 2008. – 208 с.
6. Crime never pays. Short stories / Edited by Clare West. – Oxford: OUP, 2000. – 144 p.
7. Longman Dictionary of Contemporary English. – Harlow: Longman, Pearson Education, 2009. – 2082 p.

Мухіна В.П.
студентка,
Науковий керівник: **Карпенко О.Ю.**
доктор філологічних наук, професор,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ РЕЦИПІЄНТА В АСПЕКТІ ПОЛІТИЧНОГО МОВЛЕННЯ

За останні декілька тисячоліть мова зазнала грандіозного розвитку і перетворилася на такий живий організм, який відображає самобутність особистості. За допомогою впливу на комунікативні поля один одного, люди пізнають зовнішній світ, формуючи свій досвід, вибудовуючи комунікативні мережі у реальних та віртуальних світах а, отже, формуючи і власну картину мира. У цьому аспекті великої ваги набуває проблема примусового створення конкретного лінгвістичного контексту, яке впливає на суб'єктивне світосприйняття мовного існування людини, що зумовлює прогнозовані поведінкові процеси. Як зазначає Р. Бендлер та Д. Гріндер: «*Люди не продукують мовлення свідомо. Це відбувається на підсвідомому рівні*» [1]. Саме на цьому твердженні, на нашу думку,

базуються більшість методик комунікативного впливу, ціль яких – здійснення лінгвістичної сугестії.

Метою цієї статті є визначення наявності лінгвістичних засобів впливу на свідомість людини. Об'єктом дослідження виступають політичні промови як вид комунікативної діяльності. Предметом дослідження постає маніпулятивний лінгвістичний вплив на свідомість електорату з метою формування необхідної думки та поведінки реципієнта. Для досягнення поставленої мети було проаналізовано низку праць відомих дослідників нейролінгвістичного програмування, а також були відібрані для визначення наявності засобів лінгвістичного впливу політичні промови Б. Обами на початку й у кінці його передвиборчої кампанії та промови посла США Джеффрі Пайєтта.

Проаналізувавши політичні промови Б. Обами з нагоди офіційного оголошення своєї кандидатури на посаду президента в Спрінгфілді та офіційного обрання його президентом США, а також виступ посла США Дж. Пайєтта під час конференції, присвяченої протидії інформаційній війні з боку Росії, були виявлені такі маніпулятивні лінгвістичні засоби, як:

1) Генералізований референтний індекс – модель, яка «*дозволяє клієнту повністю використати і активувати процеси трансдеривaційного пошуку*» [2, с. 130] в процесі декодування фрейму, шляхом використанням найбільш релевантного власному досвіду значення. Частіше за все ця модель спостерігається у використанні іменників без референтного індексу, де певні відчуття не відносяться ні до якого конкретного відчуття. Наприклад, «*...it is important that Ukraine continues to develop professional, credible, and independent journalism free from oligarchic control*» [6]. У даному випадку вираз «it is important that Ukraine» не має конкретного адресата, адже не відомо, для кого це важливо, ба більше, само використання назви країни не конкретизує, хто персонально повинен продовжувати дію. Тому, в процесі обробки цієї частини людина згенерує максимально близьке своєму досвіду значення, тобто буде вважати, що це саме для неї важливо продовжувати дію.

2) Генералізований референтний індекс із запропонованим замінним найменуванням – це тотожна попередній модель, з єдиною відмінністю, що вводиться ім'я-звертання з метою, щоб реципієнт згенерував мережу зв'язаних для себе глибинних структур. Наприклад, «*America, it is time to start bringing our troops home*» [8]. У цьому разі, ім'я-звертання «America» може сприйняти на власний рахунок будь-який громадянин цієї країни, вважаючи, що саме для нього вже настав час починати виконувати дію.

3) Порушення вибіркових обмежень – клас моделей, де наявне «*порушення добре сформованого значення*» [2, с. 135]. Наприклад, «*we can build a more hopeful America*» [8]. Словосполучення «hopeful America» можна трактувати як «багатообіцяюча Америка» [5, с. 543].

Вважаємо за потрібне обумовити той факт, що іменник «Америка» відноситься до категорії неживих істот, тож обіцяти чи володіти такою характеристикою не має можливості.

4) Випущення – модель, яка відображає випадки, в якому «*частина значення ... глибинної структури не має репрезентації в поверхневій структурі, тобто в актуальному реченні*» [2, с. 20]. Як зазначає Т. Ковалевська, випущення «*реалізуються у випадках пасивізації, коли редукується суб'єкт дії*» [4], як, наприклад, це робить Б. Обама у «*…we've been told that our mounting debts don't matter*» [7], у «*…greatness is never a given. It must be earned»* [7] *чи у «We are shaped by every language and culture…*» [7].

5) Номіналізація – це «*лінгвістичний процес перетворення предиката глибинної структури в іменник поверхневої структури*» [2, с. 182]. Завдання моделі – уникнути конкретизації, таким чином, надаючи більший вибір інтерпретацій. У кінцевому підсумку люди сприймають запропоновані слова, заповнюючи сенсові проміжки суб'єктивним досвідом. Яскравим прикладом цієї моделі вважаємо висловлювання Дж. Пайєтта: «*It is the key issue in demonstrating that Ukraine is moving forward*» [6]. Маємо можливість спостерігати, як посол, намагаючись уникнути конкретизації навіщо, кому, що демонструвати, вдається до вживання герундія дієслова «demonstrate», яке має конотацію «демонструвати» і також «доказувати» [5, с. 298]. Виходить, нав'язується ідея, що незалежна країна зобов'язана звітувати про свій прогрес.

6) Похідні значення – це процеси «*виведення екстра-значення з деяких поверхневих структур*», які ще називаються пресупозиціями мови [2, с. 189]. Суть моделі полягає в тому, що інформаційне повідомлення-А вважається істинно-обов'язковим для існування інформаційного повідомлення-Б. Наведемо такий приклад висловлювання, запозиченого з виступу посла США в Україні: «*Ukraine needs to continue building a strong foundation of European democracy*» [6] або з виступу Б. Обами: «*...men and women of every race, ... continued to march for freedom*» [8]. В обох випадках, модель «продовжити робити щось» передбачає пресупозицію, що суб'єкт вже почав робити дію. Цей переконливий приклад демонструє примус до виконання дії «build» чи «march».

7) Вмонтовані команди – це «*приховані накази, які можна назвати евфемізованими примушуваннями*» [3, с. 217]. Наочним прикладом цієї моделі вважаємо слова Б. Обами: «*It must be about what we can do together*» [8] чи «*Together we can finish the work that needs to be done*» [8] або *«…once more we can meet those new threats*» [7]. Ці речення свідчать про те, що промовець немовби мотивує, підбадьорює натовп, надихає, але буквально все це приховані накази: робити, закінчувати роботу,

зустрічати погрози. На наш погляд, доцільно було б зазначити, що Б. Обама в оголошенні своєї участі в президентських перегонах вдався до таких «вмонтованих команд» більш ніж тридцять разів, а це, безперечно, сприяє запам'ятовуванню й увіруванню в правдивість команд, що є засобом впливу на свідомість виборця.

8) Викривлення – це процес моделювання, який «*дозволяє робити нам зрушення в нашому переживанні сенсорних даних*» [2, с. 10]. Т. Ковалевською зазначено, що у межах цієї моделі можна виокремити ряд мовленнєвих конструкцій, наприклад, «*…явища комплексної еквівалентності, каузативні відношення, «читання думок»*« [4]. Висловлювання Б.Обами «*Most of you know that I opposed this war from the start*», «*We know the challenges*» [8] чи Дж.Пайєтта «*… we all know – we thought it was funny at the time*» [6] є вдалими прикладами «читання думок», адже невідомо з якого джерела ці знання, і чи насправді «we all» та «most of you» володіють інформацією. Стосовно каузативних відношень, то випадок використання у реченні «…and that's why we passed ethics reform…» [8] неявного каузативну «and» та причинно-наслідкового «that's why» чітко засвідчує вживання цієї моделі, причому неодноразово. Головним чином, відбувається навантаження свідомості інформацією з хибними причинно-наслідковими зв’язками.

Отже, адресант, який вдається до використання засобів маніпулятивного лінгвістичного впливу, розраховує на виникнення складнощів у адресата в процесі декодування значення інформації. Таким чином, труднощі, що виникають на етапі переходу від поверхневого рівня обробки інформації реципієнтом до глибинного, здійснюють на свідомість таку нейролінгвістичну атаку, що єдиним шляхом її подолати, постає процес заповнення інформаційної прірви найбільш відповідним власному досвіду значенням, яке частіше за все не відображає дійсності. Ці факти вважаємо корисними для захисту власного комунікативного простору і радимо конкретизувати почуту інформацію шляхом уточнюючих питань. У майбутньому плануються подальші дослідження наявності засобів масового лінгвістичного впливу на базі матеріалів політичного мовлення провідних політиків Канади, Великобританії та Австралії.

Список використаних джерел:

1. Бендлер Р., Гриндер Д. Из лягушек – в принцы (Вводный курс НЛП тренинга). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://royallib.com/read/bendler_richard/iz_lyagushek__v_printsi_vvodniy_kurs_nlp_treninga.html#0

2. Бендлер Р, Гриндер Д. Паттерны гипнотических техник Милтона Эриксона / Издательство «Флинта», Сыктывкар, 2000. – 184 с.

3. Ковалевська, Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2001. – С. 344.

4. Ковалевська, Т.Ю. Мілтон-модель в аспекті медіавпливу // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Сер. Лінгвістика. – 2006. – Вип. 3. – С. 278-282. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://linguistics.kspu.edu/webfm_send/1016

5. Мюллер В.К. Большой англо-русский словарь / Сост. В.К. Мюллер, А.Б. Шевнин, М.Ю, Бродский. – Екатеринбург: У-Фактория, 2006. – 1536 с.

6. Embassy of the United States. Kiev. Ukraine /News and Information / Statements and Releases / Remarks by Ambassador Pyatt at the «Countering Information War in Ukraine» Conference, 01.29.2016. [Electronic resource]: [Web-site]. – Available from: http://ukraine.usembassy.gov/statements/pyatt-01292016.html

7. The WHITE HOUSE/ President Barack Obama / President Barack Obama's Inaugural Address / January 21, 2009 /1:27 PM ET / by Macon Phillips. [Electronic resource]: [Web-site]. – Available from: https://www.whitehouse.gov/blog/2009/01/21/president-barack-obamas-inaugural-address

8. Top 100 American Speeches/Online Speech Bank/ Barack Obama/Official Announcement of Candidacy for US President/Delivered 10 February 2007/ Springfield/Illinois. [Electronic resource]: [Web-site]. – Available from: http://americanrhetoric.com/speeches/barackobamacandidacyforpresident.htm

Петриченко В.І.
викладач,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КВАНТИТАТИВНОСТІ НА РІЗНИХ МОВНИХ РІВНЯХ

Незважаючи на те, що лінгвістика останніх десятиріч збагатилась новими ідеями та напрямками, традиційні питання, зокрема, відтворення логіко-філософських категорій мовними засобами, залишаються, як завжди, актуальними. Однією з важливих категорій є категорія кількості.

Мовна категорія кількості – це результат складної, подекуди суперечливої, взаємодії об'єктивного світу й людської свідомості. У процесі аналізу мовних засобів вираження категорії кількості виявляються суперечності не лише логічного, а й граматичного плану, що слугує підтвердженням того, що закони розвитку категорії кількості в об'єктивному світі, мові та свідомості неоднакові.